

Aprobat în ședința Guvernului din _____ 2025

Decizia protocolară nr. _____/2025

AVIZ

la proiectul de lege pentru modificarea Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018 (inițiativa legislativă nr. 191 din 29 mai 2025)

Guvernul a examinat proiectul de lege pentru modificarea Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018 (în continuare – CSMA), înaintat cu titlul de inițiativă legislativă (nr. 191 din 29 mai 2025) de către un grup de deputați în Parlament, și comunică despre susținerea acestuia, sub rezerva luării în considerare a următoarelor observații și recomandări de îmbunătățire.

Potrivit notei de fundamentare, proiectul actului normativ are ca sursă necesitatea alinierii legislației naționale la acquis-ul comunitar, precum și angajamentele asumate de Republica Moldova în cadrul procesului de integrare europeană. Astfel, conform autorilor proiectului de lege, obiectivul principal este modernizarea cadrului normativ aplicabil sectorului audiovizual, în vederea asigurării conformității cu standardele europene, consolidării independenței mass-mediei și protejării interesului public în contextul evoluțiilor tehnologice digitale. La nivelul Uniunii Europene, a fost adoptată Directiva (UE) 2018/1808 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 noiembrie 2018, de modificare a Directivei 2010/13/UE privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative ale statelor membre referitoare la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale). Aceasta a fost adoptată având în vedere evoluția pieței media, în scopul reglementării unitare, la nivelul statelor membre, a aspectelor ce privesc serviciile media audiovizuale și a celor vizând serviciile platformelor de partajare a materialelor video. Prin urmare, din conținutul notei de fundamentare reiese că proiectul urmărește alinierea la Directiva (UE) 2018/1808, care actualizează Directiva 2010/13/UE, prin introducerea unor reglementări care vizează, între altele platformele de partajare a materialelor video, protecția minorilor și combaterea conținutului ilegal în mediul digital, promovarea operelor europene și consolidarea independenței editoriale. CSMA este actul normativ de transpunere în legislația națională a Directivei 2010/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010 privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale.

Referitor la punctul 2 al articolului 1, se observă intenția proiectului de a alinia legislația națională cu normele Uniunii Europene. Cu toate acestea, excluderea clauzei de armonizare care face trimitere la Directiva 2010/13/UE necesită reevaluare, având în vedere prevederile articolului 44 alineatul (4) din Legea nr. 100/2017 privind actele normative, care impune includerea clauzei pentru toate actele normative cu relevanță europeană. Aceasta servește drept instrument esențial în evidențierea transpunerii dispozițiilor acquis-ului comunitar în legislația națională. Concomitent, dosarul care însoțește proiectul de lege conține un tabel de concordanță cu privire la transpunerea în ordinea de drept națională a dispozițiilor articolelor 3, 4, 6, 22 și 25 din Regulamentul (UE) 2024/1083 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 de stabilire a unui cadru comun pentru serviciile mass-media în cadrul pieței interne și de modificare a Directivei 2010/13/UE.

În acest context, considerăm necesară menținerea în CSMA a clauzei de armonizare, cu completarea acesteia cu referințe la transpunerea, după caz integrală sau parțială, a Directivei 2010/13/UE, modificată prin Directiva 2018/1808, sau completarea notei de fundamentare cu explicații privind propunerea autorilor proiectului de excludere din CSMA a clauzei de armonizare.

De asemenea, potrivit Legii nr. 100/2017 privind actele normative și Hotărârii Guvernului nr. 1171/2018 cu privire la armonizarea legislației Republicii Moldova la legislația Uniunii Europene, se impune elaborarea Tabelului de concordanță cu Directiva 2010/13, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2018/1008/UE.

Punctul 3 din proiectul de lege propune modificarea sau completarea noțiunilor din CSMA cu mai multe noțiuni, inclusiv noțiunile de „conținut ilegal”, „discurs care incită la ură”, „notificator de încredere” și „rețea de comunicații electronice”.

În acest context, se propune detalierea și definirea semnificației de „conținut” prin explicarea faptului că acesta conține elemente de fapt sau, altfel spus, constituie informație expusă în diferite forme (video, audio, foto, text etc.), dat fiind că în urma unui exercițiu logic, orice acțiune care nu este conformă sau nu respectă legislația Republicii Moldova este ilegală.

Cu referire la noțiunea de „discurs care incită la ură” se constată că autorul a definit această noțiune enumerând mai multe criterii protejate (rasă, culoare, limbă etc.), însă acestea nu corespund cu lista criteriilor protejate prevăzute la articolul 1 alineatul (1) din Legea 121/2012 cu privire la asigurarea egalității. Respectiv, se propune revizuirea acestei noțiuni, cu includerea criteriilor protejate reglementate de cadrul normativ, precum „rasă, culoare, origine națională, etnică și socială, statut social, cetățenie, limbă, religie sau convingeri, vârstă, sex, identitate de gen, statut matrimonial, orientare sexuală, dizabilitate, stare de sănătate, statut HIV, opinie, apartenență politică, avere, naștere sau orice alt criteriu”.

Subsecvent, noțiunea de „rețea de comunicații electronice” de la articolul 3 din proiectul de lege este definită în articolul 2 din Legea comunicațiilor electronice nr. 72/2025. Astfel, în scopul evitării dublării prevederilor ce se regăsesc în alte acte normative, se va face trimitere expresă la actul normativ care le conține, în conformitate cu prevederile articolului 55 alineatul (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Un alt aspect ce necesită atenție este introducerea noțiunii de „notificator de încredere”. Acesta este un statut acordat de Consiliul Audiovizualului persoanelor fizice sau juridice care demonstrează competențe în identificarea și raportarea conținuturilor ilegale. Pentru a asigura respectarea unui proces transparent, mecanismul de desemnare a notificatorilor de încredere urmează să fie efectuat în baza unor criterii stabilite de autoritatea națională de reglementare, în urma consultărilor publice.

Pe lângă includerea unor noțiuni noi, observăm excluderea din articolul 1 a noțiunii „serviciul de teletext”, în condiția în care această noțiune va continua să se regăsească în CSMA (de exemplu, în articolul 6 alineatul (4)). Obiecția respectivă este valabilă și referitor la propunerea de excludere a noțiunii de „autoritate publică autonomă”, aceasta urmând a fi aplicată în continuare în articolul 74 alineatul (1) din CSMA.

Cu referire la definiția dezinformării, propunem excluderea ultimului enunț din noțiunea respectivă de la punctul 3 din proiectul de lege.

Propunem ca textul „noțiunea «comunicare comercială» va avea următorul cuprins” să fie substituit cu textul „noțiunea «comunicare comercială» se substituie cu noțiunea «distribuția serviciilor media audiovizuale» cu următorul cuprins:”. Aceeași recomandare este valabilă în cazul noțiunii „comunicare comercială audiovizuală cu conținut comercial mascat” care va fi substituită cu noțiunea „comunicare comercială audiovizuală clandestină”.

Din noțiunea „program audiovizual” propunem să fie excluse cuvintele „în cazul unui serviciu de televiziune” și „în cazul unui serviciu de radiodifuziune sonoră”.

Recomandăm să fie exclusă noțiunea „programe dedicate consumatorilor”, deoarece nu este necesară definirea genurilor de programe.

La punctul 4 din proiectul de lege, propunerea de modificare a literei e) de la alineatul (3) al articolului 2 din CSMA urmează a fi exclusă, deoarece dacă într-un ziar sau într-o revistă în format electronic vor fi difuzate conținuturi video care pot fi calificate drept servicii media audiovizuale liniare sau neliniare, atunci acesta este subiect al CSMA în calitate de furnizor de servicii media liniar sau neliniar și este obligat să respecte prevederile CSMA. În cazul în care conținutul video nu poate fi calificat drept serviciu media audiovizual, acesta nu este subiect al CSMA, iar separat programele difuzate de o persoană, fără ca aceasta să fie subiect al CSMA, nu pot fi monitorizate, or, obligațiile prevăzute de CSMA vizează exclusiv subiecții acestuia.

La punctul 4 din proiectul de lege, propunerile de completare a alineatelor (7) și (11) ale articolului 2 urmează să fie excluse, deoarece stabilirea jurisdicției este importantă în primul rând în cazul în care un subiect al CSMA activează fără actul permisiv, și respectiv, în cadrul controlului urmează să fie stabilită jurisdicția acestuia. Totodată, în cazul în care obține actul permisiv, acesta este în jurisdicția Republicii Moldova, indiferent de criteriile menționate la articolul 2.

Cu referire la punctul 5 din proiectul de lege și la introducerea noțiunii de „durata programată”, menționăm că, în rezultatul acestor modificări, la calcularea cotelor minime prevăzute la articolul 4 alineatele (3) și (6) din CSMA se vor include și spoturile de publicitate și spoturile de teleshopping.

La punctul 6 din proiectul de lege urmează să fie substituite cuvintele „rezerve operelor” cu cuvintele „difuzeze opere”, iar textul „sau cel puțin 10% din bugetul anual de programe pentru achiziționarea operelor europene create de producătorii independenți din Republica Moldova” – exclus, întrucât scopul normei este difuzarea operelor audiovizuale produse de producători independenți. Totodată, propunem completarea acestui punct cu cuvântul „săptămânală” după cuvântul „emisie”.

La punctul 9, prin care se propune modificarea denumirii articolului 9 în „Protecția surselor jurnalistice și a comunicărilor confidențiale”, precum și având în vedere conținutul normelor prevăzute la alineatul (1), prin care se instituie o interdicție expresă asupra exercitării de către autoritățile statului a oricăror acțiuni care urmăresc obținerea informațiilor privind sursele jurnalistice prin mijloace de constrângere sau supraveghere intruzivă, trebuie să remarcăm că aceste dispoziții necesită corelare cu reglementările deja existente în Legea nr. 64/2010 privind libertatea de exprimare. Astfel, potrivit articolului 13 alineatul (4) din legea prenotată, protecția surselor jurnalistice nu este absolută, fiind permisă divulgarea acestora în cadrul unui proces penal, dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții:

- a) dosarul penal vizează infracțiuni deosebit de grave sau excepțional de grave;
- b) divulgarea sursei este absolut necesară pentru urmărirea penală;
- c) au fost epuizate toate posibilitățile de a identifica sursa de informare prin alte mijloace.

Prin urmare, pentru a asigura coerența legislativă, claritatea aplicării și pentru a evita eventuale conflicte de interpretare sau aplicare în practică, se recomandă completarea articolului 9 cu o trimitere expresă la excepția prevăzută de Legea nr. 64/2010 privind libertatea de exprimare.

La punctul 10 din proiectul de lege, prin care se modifică articolul 11 din CSMA, articolul 11 va avea următorul cuprins:

„Articolul 11. Conținuturi audiovizuale ilegale

(1) Conținuturi audiovizuale ilegale reprezintă conținuturile care:

- a) pun în pericol securitatea națională, incită la răsturnarea violentă a ordinii constituționale a Statului, îndeamnă la agresiune militară sau la un conflict armat,

sau conținuturi diseminarea cărora constituie o activitate ilegală, inclusiv provocarea publică de a comite o infracțiune de terorism, infracțiuni legate de pornografie infantilă și infracțiuni de natură rasistă și xenofobă;

b) incită la ură sau violență sau care răspândesc mesaje care pot fi calificate drept discriminare, intoleranță, ură sau violență pe bază de rasă, culoare a pielii, origine națională sau etnică, sex, gen, orientare sexuală, identitate de gen, apartenență la un grup marginalizat, limbă, naționalitate, ordine socială, educație, religie sau convingeri religioase, convingeri politice, alte convingeri, dizabilitate, vârstă, situație familială sau maritală, stare materială, stare de sănătate, trăsături personale, statut social sau orice alte criterii;

c) diseminează pornografie infantilă;

d) constituie dezinformare;

e) a căror difuzare este interzisă prin Regulamentul privind conținuturile audiovizuale, elaborat și aprobat de către Consiliul Audiovizualului.

(2) În serviciile media audiovizuale și în serviciile de platformă de partajare a materialelor video sunt interzise conținuturi audiovizuale ilegale.”

Sugerăm că propunerea autorilor de la punctul 10 din proiectul de lege privind completarea articolului 11 cu alineatul (2¹) ce se referă la protecția minorilor urmează să se regăsească la articolul 15 din CSMA. Respectiv, alineatul (8) de la punctul 12 din proiectul de lege va avea următorul cuprins:

„(8) Conținuturile care pot afecta dezvoltarea fizică, mentală sau morală a copiilor sunt puse la dispoziție în cadrul serviciilor media audiovizuale și în serviciile de platformă de partajare a materialelor video, cu asigurarea obligatorie a măsurilor de restricționare a accesului, care includ instrumente de verificare a vârstei, selectarea orei de difuzare sau alte măsuri tehnice, astfel încât copiii să nu poată viziona ori audia, în mod normal, programele respective.”

La punctul 14 din proiectul de lege se constată că redacția actuală a articolului 17 alineatele (3¹) și (3²) este confuză, deoarece combină elemente specifice dreptului penal, cum ar fi intenția de a comite infracțiuni de terorism, scopurile acestora, dar și formele de exprimare a faptei prejudiciabile, în cadrul unor norme care țin de reglementarea audiovizualului. Or, în legislația Republicii Moldova aspectele privind infracțiunile și elementele lor (inclusiv, fapta prejudiciabilă, intenția, scopul) sunt reglementate prin Codul penal nr. 985/2002, nu în legislația audiovizuală. Acest lucru contravine principiilor clarității legislative și delimitării competențelor între domenii normative distincte. De asemenea, propunerile incluse în prezentul proiect, cu referire la tipurile infracțiunilor cu caracter terorist, contravin conceptual textelor din legea penală ce reclamă răspunderea pentru faptele reunite sub denumirea de act terorist.

Subsecvent, analiza comparativă a articolului 17 alineatul (3) litera a) din proiectul de lege relevă o suprapunere normativă care impune revizuirea textului în vederea asigurării clarității și coerenței legislative. Potrivit prevederilor articolului menționat, în spațiul audiovizual național este interzisă difuzarea programelor audiovizuale care „incită la ură sau violență, la discriminare sau

intoleranță, sau afectează serios și grav sănătatea publică ori securitatea publică”. Cu toate acestea, conținutul acestei litere reia, în esență, aceleași formulări și obiective reglementate deja de articolul 11 alineatul (2) litera b), care vizează interzicerea conținuturilor audiovizuale „care incită la ură sau violență, discriminare sau intoleranță, pe diverse criterii”. Dacă articolul 11 se referă la conținuturile în general considerate ilegale sau dăunătoare în orice formă de difuzare, iar articolul 17 reglementează în mod special interdicțiile aplicabile în cadrul programelor audiovizuale, este necesară o delimitare mai riguroasă între cele două norme, pentru a evita interpretările contradictorii sau aplicările paralele.

Mai mult, cuvintele „afectează serios și grav sănătatea publică sau securitatea publică”, utilizate la articolul 17 alineatul (3) litera a), ridică probleme de claritate juridică. Termeni precum „serios” și „grav” nu sunt definiți sau cuantificați în textul proiectului de lege, ceea ce creează un grad mare de incertitudine cu privire la criteriile obiective pe baza cărora autoritățile competente ar urma să aprecieze dacă o difuzare audiovizuală încalcă această normă.

Prin urmare, se recomandă ca interzicerea conținuturilor ilegale în spațiul audiovizual național să se facă fără detalierea elementelor infracțiunilor, aceste aspecte urmând a fi reglementate prin legea penală. În acest sens, este indicat ca autorii proiectului să asigure alinierea textului propus la prevederile articolului 6 din Directiva 2010/13/UE, modificată prin Directiva 2018/1808. Totodată, un exemplu de reglementare clară și bine structurată poate fi găsit în legislația României, la articolul 40 din Legea audiovizualului nr. 504/2002, care ar putea servi drept model pentru formularea propunerilor. De asemenea, la alineatul (3¹) literele a) și b) din același articol, cuvintele „atingerile aduse vieții unei persoane care pot cauza moartea” și „atingerile aduse integrității fizice a unei persoane”, urmează a fi revizuite, în scopul armonizării terminologice cu noțiunile operate de Codul penal nr. 985/2002, respectiv „vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății soldată cu decesul victimei” și „vătămarea integrității corporale sau a sănătății”.

În ceea ce privește punctul 15, prin care se propune introducerea în CSMA a articolului 17¹, cu denumirea „Libertatea de recepție a serviciilor media și restricțiile aferente”, se evidențiază două aspecte care necesită clarificări și completări. În primul rând, referitor la alineatele (4), (5) și (6), deși se urmărește reglementarea restricționării retransmisiei serviciilor media audiovizuale, propunerea nu asigură toate garanțiile procedurale fundamentale prevăzute în legislația europeană aplicabilă. Astfel, articolul 3 din Directiva 2010/13/UE, modificată prin Directiva 2018/1808, impune ca orice măsură restrictivă împotriva unui furnizor să respecte dreptul acestuia la apărare, dreptul la informare și dreptul la un recurs efectiv. Deși propunerea permite suspendarea retransmisiei pentru o perioadă de până la șase luni, nu instituie un cadru procedural clar privind notificarea prealabilă a furnizorului, exercitarea dreptului la apărare și posibilitatea unui recurs efectiv. Doar prin asigurarea acestor garanții procedurale se poate conferi legalitate și legitimitate măsurilor restrictive instituite.

În al doilea rând, din formularea propusă la alineatul (7) rezultă că, în cazul aplicării unor măsuri restrictive privind recepționarea serviciilor media, Consiliul Audiovizualului ar avea obligația de a solicita avizul Comitetului European pentru Servicii Media. Totuși, potrivit articolului 3 din Directiva 2010/13/UE, modificată prin Directiva (UE) 2018/1808, în asemenea situații, autoritatea națională trebuie să notifice Comisia Europeană, instituția care deține competențe formale în materia conformității măsurilor cu dreptul Uniunii Europene. Comitetul European pentru Servicii Media este un organ consultativ al Comisiei Europene, fără atribuții de aprobare sau avizare formală a măsurilor adoptate de autoritățile naționale. Mandatul său, conform directivei menționate, este limitat la sprijinirea Comisiei Europene și a autorităților de reglementare din statele membre în vederea asigurării unei aplicări coerente a legislației europene în domeniul audiovizualului. Prin urmare, includerea unei obligații legale de a solicita avizul Comitetului European pentru Servicii Media ar depăși atribuțiile acestei structuri și creează confuzie cu privire la statutul său și aplicabilitatea mecanismului în contextul național. Totodată, din textul propus nu reiese în mod clar natura juridică a avizului. Această ambiguitate afectează previzibilitatea normei și poate conduce la interpretări divergente în aplicare.

În concluzie, în ceea ce privește articolul 17¹, se recomandă includerea unor prevederi clare referitoare la drepturile procedurale ale furnizorilor de servicii media. Totodată, este necesară clarificarea expresă a statutului și a rolului Comitetului European pentru Servicii Media în cadrul procesului decizional, în conformitate cu legislația europeană aplicabilă.

La punctul 17 se propune excluderea alineatului (3), întrucât indicarea unui termen de aprobare a rapoartelor anuale este inoportună, în contextul în care termenii generali ai procedurii administrative sunt prevăzuți de Codul administrativ. Totodată, prevederea este formulată astfel încât Consiliul Audiovizualului este obligat să aprobe rapoartele, or, ele pot fi examinate în termenul propus, dar să nu fie aprobate.

La punctul 30 nu este clară necesitatea completărilor propuse la alineatul (4) litera c), în situația în care proiectele de dezvoltare se includ în bugetul general al furnizorului public național de servicii media și nu este necesară delimitarea bugetului acestor tipuri de proiecte. Totodată, se propune modificarea cuvintelor „plan de finanțare” din articolul 39 din CSMA, având în vedere că legislația de specialitate, și anume Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, nu reglementează astfel de noțiuni.

La punctul 35, având în vedere că, potrivit proiectului de lege, se modifică denumirea actuală a Consiliului de supraveghere și dezvoltare în Consiliul de supraveghere, iar la fiecare articol din lege se propune excluderea cuvintelor „și dezvoltare”, este necesar ca această modificare să fie reflectată pe tot conținutul textului CSMA.

Se propune excluderea punctului 36 din proiectul de lege, deoarece distribuitorii de servicii media au relații contractuale cu consumatorii, respectiv

aceștia urmează să activeze doar sub formă de societăți comerciale pentru a asigura respectarea prevederilor contractuale.

La punctul 39 din proiectul de lege, cuvintele „și dăunătoare” urmează să fie excluse, deoarece conținutul dăunător se referă la conținut ce poate dauna copiilor, iar articolul 61 alineatul (1) litera a) conține deja obligația de a respecta cerințele privind protecția minorilor, stabilite de CSMA.

La punctul 40, referitor la norma propusă pentru articolul 61¹ alineatul (1) litera c), se constată că cuvintele „infracțiune penală” sunt utilizate incorect din punct de vedere juridic, deoarece orice infracțiune este, prin definiție, penală. Potrivit articolului 14 alineatul (1) din Codul penal nr. 985/2002, infracțiunea este o faptă (acțiune sau inacțiune) prejudiciabilă, prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție și pasibilă de pedeapsă penală. Totodată, mențiunea „(conform Codului penal al Republicii Moldova)” este inutilă, întrucât infracțiunile sunt reglementate exclusiv de Codul penal nr. 985/2002.

De asemenea, se propune excluderea alineatului (7) de la articolul 61², iar pe tot parcursul textului de la punctul 40, acolo unde se face trimitere la furnizorii de platformă de partajare a materialelor video, – adăugarea cuvintelor „aflați în jurisdicția Republicii Moldova”.

Referitor la punctul 46, se solicită excluderea acestuia din proiectul de lege și menținerea redacției actuale.

La punctul 49, proiectul de lege propune o modificare substanțială a articolului 84, însă formularea acestuia generează dificultăți de interpretare și aplicare, atât din perspectivă juridică, cât și practică. Norma prevăzută la alineatul (2) nu enumeră toate sancțiunile posibile, ci doar le exemplifică prin prezentarea celei mai blânde – avertismentul public – și a celei mai severe – retragerea licenței de emisie/autorizației de retransmisie. În acest context, remarcăm că formularea „de la avertizare publică până la retragerea licenței de emisie/autorizației de retransmisie” nu este specifică unei norme juridice, întrucât nu oferă o enumerare completă și clară a sancțiunilor care pot fi aplicate. Prin urmare, se recomandă revizuirea normei menționate, în sensul prevederii explicite a tuturor tipurilor de sancțiuni aplicabile, pentru a respecta principiile clarității și previzibilității legislative.

Deși este menționat principiul aplicării graduale a sancțiunilor, avertizarea publică nu este reglementată ca sancțiune distinctă, aceasta fiind menționată doar la alineatul (2), fără o definiție clară a naturii juridice, fără precizarea condițiilor de aplicare și fără determinarea efectelor produse. Lipsa acestor elemente de bază afectează coerența normei și poate genera dificultăți în implementarea sa unitară.

În acest context, se recomandă revizuirea textului, ținând cont de standardele internaționale relevante, în special Recomandarea R(2000)23 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, care subliniază următoarele:

„47. Orice activitate de monitorizare nu poate fi eficientă fără un drept de sancțiune [...], sancțiunile trebuie gradate în funcție de importanța încălcărilor comise.

[...] 48. Aceste sancțiuni pot varia, pornind de la un simplu avertisment [...], până la retragerea licenței [...]. Aplicarea sancțiunilor fără avertisment prealabil poate fi justificată doar în cazuri excepționale, care trebuie definite prin lege.

50. Orice sancțiune trebuie să fie proporțională și supusă controlului jurisdicțional.”

În legătură cu norma propusă la alineatul (6), textul acesteia este lacunar, având în vedere că nu prevede în mod clar consecințele efective ale nerespectării „sancțiunii definitive”, aspect ce generează incertitudine juridică și afectează aplicabilitatea practică a normelor. Se impune, prin urmare, introducerea unei clarificări explicite care să stabilească dacă „sancțiunea definitivă” constituie o penalizare concretă și care sunt efectele juridice ale nerespectării acesteia, pentru a asigura transparență, predictibilitate și legalitate în domeniul audiovizualului.

La alineatul (9), proiectul de lege introduce o amendă de până la 200 000 de lei pentru încălcarea repetată a prevederilor articolului 11 alineatul (2) și/sau ale articolului 17. Se recomandă completarea notei de fundamentare a proiectului de lege cu o justificare detaliată, care să susțină această sancțiune din perspectiva principiilor proporționalității și necesității.

La alineatul (16), propunerea de excludere a procedurii prelabile în cazul contestațiilor împotriva deciziilor Consiliului Audiovizualului nu este justificată în nota de fundamentare a proiectului de lege și contravine principiului soluționării amiabile, consacrat de Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018. Această procedură oferă un cadru adecvat pentru revizuirea deciziilor administrative, contribuind la respectarea principiilor statului de drept și la alinierea la standardele europene, inclusiv cele stabilite prin Recomandarea R(2000)23 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei. Totodată, excluderea procedurii prelabile ar lipsi autoritatea de obligația de a-și reevalua propriile acte într-un cadru administrativ (amiabil), ceea ce ar putea afecta transparența decizională, responsabilitatea instituțională și dreptul părților interesate de a obține o soluționare eficientă înainte de a recurge la instanță. În acest sens, se recomandă menținerea procedurii prelabile ca etapă obligatorie în arhitectura contenciosului administrativ aplicabil domeniului audiovizualului.

Referitor la utilizarea în proiect a cuvintelor „pagină web” și „pagină web oficială”, menționăm că noțiunea de site web se referă la o locație centrală care conține mai multe pagini web. Prin urmare, din tot cuprinsul proiectului și al CSMA, cuvintele „pagină web” și „pagina web oficială”, la orice formă gramaticală, se vor substitui cu cuvintele „site web” sau „site web oficial”, după caz, la forma gramaticală corespunzătoare, în conformitate cu prevederile Regulamentului cu privire la site-urile web oficiale ale autorităților și instituțiilor publice și cerințele minime privind profilurile de socializare ale acestora, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 728/2023, atunci când se are în vedere o colecție de documente HTML (*Hyper text Markup Language*), numite pagini web și care formează un tot unitar, coerent. Mai mult, Directiva 2010/13/UE care se transpune

prin proiectul de lege utilizează noțiunile de „website” în versiunea engleză și „site” în versiunea română.

În cuprinsul textului proiectului de lege, cuvântul „minor”, la orice formă gramaticală, se va substitui cu cuvântul „copil”. În acest sens, s-a constatat o abordare neuniformă în terminologia utilizată în cadrul național pentru a desemna persoana care nu a împlinit vârsta de 18 ani, fiind folosite următoarele noțiuni: „copil”, „minor” sau „copil minor”. Atenționăm asupra faptului că atât Convenția ONU cu privire la drepturile copilului, cât și Legea nr. 370/2023 privind drepturile copilului, prevederile căreia implementează convenția menționată, utilizează în mod exclusiv termenul „copil”.

În corelare cu articolul 21 alineatul (2) și articolul 40 alineatele (1) și (2) din Legea nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere, în scopul asigurării încheierii de documente nu doar în scris, dar și în format electronic, intervenim cu următoarele propuneri de modificare a CSMA pentru includere în proiectul de lege:

1. La articolul 25 alineatul (5), cuvintele „în scris” se substituie cu cuvintele „prin cerere în formă electronică semnată electronic sau în formă scrisă semnată olograf”.

2. La articolul 27 litera c), cuvintele „în scris” se substituie cu cuvintele „prin scrisoare în formă electronică semnată electronic sau în formă scrisă semnată olograf”.

3. La articolul 28 alineatul (11), textul „printr-o declarație scrisă pe proprie răspundere” se substituie cu textul „printr-o declarație pe proprie răspundere în formă electronică semnată electronic sau în formă scrisă semnată olograf”.

Se propune excluderea articolului 23 din CSMA, întrucât această prevedere este una generală, făcând trimitere la legislația privind dreptul de autor și drepturile conexe, iar controlul respectării acestei legi nu intră în competența Consiliului Audiovizualului. Excluderea acestui articol nu exclude obligația subiecților CSMA să respecte toată legislația Republicii Moldova, inclusiv legislația privind dreptul de autor și drepturile conexe.

În acest sens, după punctul 18 din proiect, se propune completarea proiectului de lege cu două puncte noi, punctele 18¹ și 18², cu următorul cuprins:

„18¹. Articolul 23 se exclude.

18². La articolul 24, alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Furnizorul de servicii media trebuie să păstreze o copie a emisiei serviciului media audiovizual liniar cel puțin 30 de zile de la data difuzării acesteia.”